

Ochrana dravcov na Slovensku, Trhová 54, 841 01 Bratislava, www.dravce.sk
Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s., Mlynské nivy 59/A, 824 84 Bratislava, [www.sepas.sk](http://www.sepsas.sk)

Na rizikových úsekoch prenosových vedení v okolí Dunaja pribúdajú nové odkloňovače letu vtáctva

Tlačová správa

Bratislava 17.októbra 2022

Ochrana dravcov na Slovensku v spolupráci so Slovenskou elektrizačnou prenosovou sústavou inštaluje v týchto dňoch na elektrické vedenie špeciálne prvky, ktoré zvyšujú jeho viditeľnosť pre vtáctvo.

Ročne po nárazoch do elektrických vedení uhynú na celom svete milióny vtákov, medzi nimi i mnohé vzácne druhy. Je preto nesmierne dôležité minimalizovať tento významný faktor mortality, prioritne na miestach s najvyšším rizikom nárazov. Zvýšenie bezpečnosti vtáctva prostredníctvom inštalácie špeciálnych prvkov, tzv. odkloňovačov letu na vedenia je hlavným cieľom medzinárodného projektu LIFE Danube Free Sky, realizovaného s podporou Európskej únie v rámci programu LIFE a Ministerstva životného prostredia SR.

„Rieku Dunaj vtáctvo využíva ako dôležitý migračný koridor v jarnom a jesennom období, okolitá nížina s početnými vodnými biotopmi taktiež predstavuje významné územie z hľadiska druhovej skladby a početnosti avifauny. Jesenné sťahovanie vtákov práve vrcholí, vtáky sa presúvajú často v početných krídloch a riziko stretov s elektrickými vedeniami je vyššie. Počas zimných mesiacov mnohé druhy využívajú Dunaj ako zdroj potravy, okolité polia sú plné volaviek, labutí, teda druhov patriacich do skupiny najviac rizikových na nárazy,“ uvádza Roman Slobodník z Ochrany dravcov na Slovensku.

„Prenosové vedenia v blízkosti Dunaja nepredstavujú pre vtáctvo nebezpečenstvo v celom ich rozsahu. Je potrebné zamerať sa len na rizikové úseky, ktoré vieme zadefinovať vďaka špeciálnej metodike. Z hľadiska rizikovosti predstavuje najväčší problém pre letiace vtáky tzv. zemné lano, ktoré je na prenosovom vedení situované najvyššie. Jeho úlohou je ochrana vedenia pred zásahom blesku. Takmer 80 % všetkých nárazov vtáctva je zaznamenaných práve po strete s ním. Najmä počas ranných a večerných preletov, kedy sú svetelné podmienky nedostačujúce, je zemné lano pre vtáky takmer neviditeľné,“ informuje Marek Gális z Ochrany dravcov na Slovensku.

„V SEPS nám vždy záležalo na tom, aby sa popri plnení našej prvoradej úlohy – bezpečnej a stabilnej prevádzke prenosovej sústavy myslelo aj na udržanie kvality životného prostredia. Klimatické záväzky voči budúcim generáciám si vyžadujú ďalšie rozširovanie a rozvoj elektrizačnej sústavy spolu so širším využitím obnoviteľných zdrojov energie, a zároveň je dôležité dbať na ochranu krajiny a jej prírody. V rámci medzinárodného projektu LIFE Danube Free Sky v týchto dňoch inštalujeme na zemné lano prenosových vedení špeciálne prvky, ktoré zvyšujú jeho viditeľnosť pre vtáctvo. V tejto prvej etape prebieha inštalácia pohyblivých lamelových odkloňovačov na vybraných rizikových úsekoch v Chránenom vtáčom území Lehnice. Ich kontrastné čierno-biele prevedenie upozorňuje vtáky na prekážku počas dňa i noci, kedy mnohé nočné druhy prelietajú v blízkosti našich vedení. V najbližších dvoch rokoch plánujeme v rámci projektu na úsekoch zadefinovaných Ochranou dravcov na Slovensku inštaláciu prvkov v celkovom rozsahu 70 kilometrov, ktoré predstavujú pre vtáctvo najvyššie riziko nárazov v okolí rieky Dunaj na našom území,“ uzatvára Miroslav Janega, vrchný riaditeľ úseku prevádzky a člen predstavenstva SEPS.

**Ochrana dravcov na Slovensku, Trhová 54, 841 01 Bratislava, www.dravce.sk
Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s., Mlynské nivy 59/A, 824 84 Bratislava, www.sepsas.sk**

„Inštalácia odkloňovacích prvkov predstavuje momentálne najefektívnejší a najrýchlejší spôsob riešenia problematiky nárazov vtákov do vedení nielen na Slovensku, ale v celosvetovom meradle. Tieto prvky boli špeciálne vyvinuté pre farebné spektrum vnímané vtákmi a prešli prísny testovaním na extrémne poveternostné podmienky. Ich inštaláciou na rizikové úseky vedení dochádza k významnému zníženiu mortality vtákov, v našich podmienkach sa jedná až o viac ako 90 % pokles,“ uzatvára Marek Gális z Ochrany dravcov na Slovensku.

Kontakt:

Marek Gális, Ochrana dravcov na Slovensku, galis@dravce.sk, +421 908 611 225

Sandra Čičová Kotzigová, Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s., komunikacia@sepsas.sk, +421 918 415 607

Ďalšie informácie:

- V rámci projektu LIFE Danube Free Sky, ktorý podporuje Európska únia v rámci programu LIFE a Ministerstvo životného prostredia SR, sa odkloňovače letu vtáctva inštalujú aj v Maďarsku, Chorvátsku, Srbsku, Bulharsku a Rumunsku. Spoločne vo všetkých krajinách pribudne 245 kilometrov vedení bezpečných pre vtáctvo pred nárazmi.

- Projekt je realizovaný v 7 krajinách (Rakúsko, Slovensko, Maďarsko, Chorvátsko, Srbsko, Bulharsko a Rumunsko), v zastúpení 15 projektových partnerov z radov energetických spoločností, železničnej spoločnosti, neziskových organizácií a národných parkov. Primárne sa zameriava na 12 cieľových druhov vtáctva (orol kráľovský, bučiak veľký, hus malá, bernikla červenokrká, orol hrubozobý, orol kriľavý, krakľa belasá, chrapkáč poľný, sokol rároh, sokol červenonohý, drop veľký a pelikán kučeravý). Uvedená spolupráca v rámci projektu predstavuje riešenie jednej z najväčších hrozieb pre voľne žijúce druhy vtáctva v súčasnosti - interakcie s elektrickým vedením.

- V rámci 23 chránených vtáčích území (CHVÚ) a 9 významných vtáčích území má projekt za cieľ každoročne predchádzať usmrteniu alebo zraneniu 2000 jedincov spomedzi cieľových vtáčích druhov (a oveľa viac spomedzi iných druhov). Projektové územie na Slovensku zahŕňa 6 CHVÚ: Záhorske Pomoravie, Malé Karpaty, Sysľovské polia, Lehnice, Ostrovné lúky a Dolné Považie.

- Každý rok na jar a na jeseň migrujú Dunajom milióny vtákov. Iba dolný tok a delta Dunaja sú domovom približne 331 druhov vtáctva, vrátane vzácneho pelikána kučeravého, ako aj 90 % svetovej populácie bernikly červenokrkej. Mnohé z týchto druhov čelia v posledných desaťročiach dramatickým populačným poklesom. Zásahy elektrickým prúdom a/alebo kolízie s elektrickým vedením majú každý rok na svedomí 20 % hniezdnej populácie orla kráľovského, sokola rároha a pelikána kučeravého.

- Viac informácií o projekte nájdete na stránke: www.danubefreesky.eu/sk

Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s., vykonáva činnosť prevádzkovateľa prenosovej sústavy a zabezpečuje prenos elektrickej energie prostredníctvom svojich 400 kV a 220 kV vedení na území Slovenska. SEPS garantuje bezpečnú a spoľahlivú prevádzku prenosovej sústavy, vyrovnanú výkonovú bilanciu medzi výrobou a spotrebou v reálnom čase, zabezpečuje cezhraničný prenos elektriny a je

Ochrana dravcov na Slovensku, Trhová 54, 841 01 Bratislava, www.dravce.sk
Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s., Mlynské nivy 59/A, 824 84 Bratislava, www.sepsas.sk

zodpovedná za presné meranie prenesenej elektriny. SEPS prevádzkuje spolu 2357 km vedení s napäťovou hladinou 400 kV, 690 km 220 kV vedení a 22 elektrických staníc. Jediným akcionárom spoločnosti SEPS je Slovenská republika, ktorú zastupuje Ministerstvo financií SR. SEPS je členom Európskej siete prevádzkovateľov prenosových sústav ENTSO-E, aktívne podporuje integráciu trhov a cezhraničnú kooperáciu s okolitými prenosovými sústavami. Generálnym riaditeľom spoločnosti je od 16. februára 2021 Ing. Peter Dovhun.

Projekt LIFE Danube Free Sky – Medzinárodná ochrana vtáctva pozdĺž Dunaja (LIFE19 NAT/SK/001023) podporila Európska únia v rámci programu LIFE a Ministerstvo životného prostredia SR. Tento dokument vyjadruje len názor autora a Európska komisia/agentúra CINEA nenesie zodpovednosť za akékoľvek použitie informácií, ktoré obsahuje.